

Temat : CESARSTWO BIZANTYJSKIE

1. Cesarstwo Wschodniorzymskie przetrwało upadek Cesarstwa Zachodniorzymskiego. Jego stolicą był Konstantynopol (Bizancjum). Do końca X w. było to najpotężniejsze i najbogatsze państwo w Europie, w którym przetrwał dorobek kulturalny i technologiczny cesarstwa rzymskiego. Cesarze bizantyjscy uważali się po upadku Rzymu w 476 r. za władców całego Imperium Rzymskiego.

2. W pierwszej połowie VI w. cesarzowi Justynianowi Wielkiemu prawie udało się odbudować cesarstwo rzymskie – odzyskał północną Afrykę, południową Hiszpanię, Italię, Dalmację. Nie udało się jednak utrzymać tych terenów po jego śmierci.

3. W VII w. Cesarstwo Wschodniorzymskie przekształciło się w Cesarstwo Bizantyjskie. Nowy system rządów opierał się na: absolutnej władzy cesarza, który był najwyższym sędzią, prawodawcą, wodzem; stworzono nowy ceremoniał dworski wzorowany na wschodnim, administracji wzorowanej na rzymskiej; państwo podzielono na prowincje; rządy cesarskie wspomagali urzędnicy nazywani logotetami (logoteta – tytuł urzędnika), prawie rzymskim, skodyfikowanym w VI w. przez Justyniana Wielkiego (Kodeks Justyniana Wielkiego – 527 r.), języku greckim choć dokumenty początkowo nadal spisywano po łacinie; religii chrześcijańskiej; cesarz stał na jej straży i był uważany za głowę Kościoła – patriarchowie uznawali jego zwierzchność. **Taki system rządów, w którym władza świecka jest nadrzędna wobec władzy duchownej nazywa się cesaropapizmem.**

4. Obszar cesarstwa uległ znacznemu zmniejszeniu od VII – X w. na skutek: osiedlenia się Słowian i Bułgarów na południe od Dunaju, ekspansji Arabów w Afryce, Hiszpanii i na Bliskim Wschodzie, w X w. cesarstwo podporządkowało sobie Bułgarię i odzyskało Syrię. Obszar Cesarstwa obejmował Azję Mniejszą i większość Płw. Bałkańskiego oraz Syrię.

5. Cesarstwo Bizantyjskie zajmowało się chrystianizacją pogan; misjonarze bizantyjscy schryścianizowali Bułgarię i Ruś.

6. W 1204 r. krzyżowcy, podczas IV wyprawy krzyżowej, zdobyli Konstantynopol. Powstało wówczas na krótko Cesarstwo Łacińskie. Po jego upadku odbudowano Cesarstwo Bizantyjskie, którego obszar znacznie się zmniejszył do Dacji i okolic Konstantynopola.

7. Cesarstwo Bizantyjskie upadło w 1453 r. po zdobyciu Konstantynopola przez Turków. Niektórzy uważają, tę datę za koniec epoki średniowiecza.

8. Rozłam w Kościele

a) w 1054 r. doszło do wielkiej schizmy – podziału chrześcijaństwa na prawosławie (Kościół wschodni, w obrządku greckim) i katolicyzm (Kościół zachodni, w obrządku łacińskim).

b) przyczyny rozłamu: Bizancjum nie uznawało zwierzchności papieża – biskupa Rzymu, którego znaczenie bardzo wzrosło po upadku Cesarstwa Zachodniorzymskiego w Europie Zachodniej; sam papież uważał się za zwierzchnika wszystkich chrześcijan, z czym nie godził się cesarz bizantyjski,

9. Kultura bizantyjska:

a) w Cesarstwie Bizantyjskim przetrwały zdobycze kulturalne świata starożytnego, które dzięki temu zostały zachowane do czasów późniejszych. Bizancjum było kontynuatorem cywilizacji starożytnej Grecji i Rzymu,

b) dzięki Bizancjum przetrwało prawo rzymskie, które dzisiaj jest podstawą systemu prawnych wielu krajów europejskich – kodeks Justyniana (kodeks prawa cywilnego),

c) w Bizancjum budowano wspaniałe budowle użyteczności publicznej, w tym kościoły. Były one budowane na planie krzyża greckiego (równoramienne), zwieńczały je kopuły. Najwspanialszą z tych budowli był Kościół Mądrości Bożej (Hagia Sophia) w Konstantynopolu,

d) ściany zdobiono freskami i mozaikami, często złożonymi